

# BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, KEDD, 1923 október 23.

289. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt  
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt  
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

## A köztársaság agóniája

Két, egymástól meglehetősen elütőnek látszó, de alapjában véve teljesen összefüggő esemény játszódik le ma Németországban. Az erőben, tempóban és heveségben meggyarapodott osztályháború dulja fel egyrészt a német köztársaságot, a német gazdasági és politikai szervezeteket, másrészt — ezzel szinte párhuzamosan — a birodalmi országok közt kiéleződött ellentét ad karaktert a most, ugyszólván dramatisztikus gyorsasággal történő német történelmének.

Nem nehéz eldönteni, hogy az utóbbi esemény, a Bismarck által vértel és vassal megcsinált „német egység” szétbomlása szoros kapcsolatban van a német polgárháború komoly előcsatározásaival, sőt az is kétségtelen, hogy a fölbomlás folyamatát közvetlenül ez indította meg. A bajor reakció, amely, mint az újabb hírekből kitűnik, már a legkomolyabb formában szembehelyezkedett a birodalmi kormánnyal, a proletár Szászország és republikánus Poroszország miatt igyekszik szeparálni magát a német birodalomtól. A forradalom veszedelme, amely a szász iparterületeken éledt fel a leghatározottabban, az a dinamikus erő, amely likvidálni készül Bismarck nagy hagyatékát olyanformán, hogy a *status quo* egy 71, év előtti állapot váltsa föl. Az egységet — a német polgárság egységét — a proletárság feszíti lassan szét, a jobboldali reakcióval együtt, amely van annyira szűkkeblű és a maga számára okos, hogy a látszategységért nem teszi kockára politikai hatalmát és gazdasági előnyeit. Nem teszi kockára magasabb szempontokból sem, mert tudja, hogy közvetlen szomszédságában a vörös forradalom réme leselkedik, azé a forradalomé, amely bizonyosan rosszabb a francia megszállásnál. Bajorország és Szászország ellentéte — osztályellentét nemzeti keretekben. Hitler a reakciós bajor parasztság, Zeigner a forradalmi proletárság képviselője. Kettőjük közötti vitában nem a belátás döntő, nem az érvek kerülnek mérlegre, a fegyver tesz csak pontot a vita végére, a fegyver, amely ott van a proletárszervezetek kezében és ott csillog a bajor szabadcsapatok vállán.

Berlin ugylátszik hiába próbálkozik a birodalom berkeit megőrizni, a kérdést mindaddig nem lehet megoldani, míg az osztályháború hullámként ki nem huzzák a német birodalom testéből. Nemrégiben ugyan épen a helyzet diktálta parancsra a birodalmi gyűlés felhatalmazta Stresemann a diktatúra, anélkül azonban,

hogy eszközöket is rendelkezésére bocsájthatott volna. A német kormány a felhatalmazási törvény megszavazása után is maradt a régi: az országkeretek között felvonuló osztályok játékszere, amelynek a békítés nem éppen kellemes feladatát kell végeznie. Stresemannak nehéz a helyzete, de nehéz lenne akkor is, ha — ami szinte elképzelhetetlen — a diktatura eszközei rendelkezésére állának és ezeket alkalmaszná. Németországban ma csak két megoldás lehetséges: vagy Hitlerék diktatúrája, vagy Radeké. A német kancellár egyikhez sem folyamodhatik anélkül, hogy a polgárháborút fel ne idézné. Ha Hitler módszerével él: a vörös Szászország gyulad ki, ha pedig Hitlerék ellen próbálkozik megrendszabályozással, akkor Bajorországot kényszeríti az elszakadásra. Mindkét esetben katasztrofális fordulat jöhet, mindkét esetben hazárdiroz a polgári ország egységével. Az is lehet, — ki tud ma eligazodni az eseményekben — hogy a harmadik lehetőség, az, amelyiket ma használja ki a birodalmi kormány, szintén fejetetejére állíthatja a helyzetet. Németországban ma nem lehet hozzányulni semmihez, hogy a tulfutott, viha-

ros atmoszférában érzékeny pontját ne érintenék az egyik vagy a másik osztálynak. A szász proletárszázadok fölmozgatása, Lossow tábornok menesztése, akár a kenyér árának fölemelése, vagy a legkisebb probléma, ha véletlenül rosszul kezelik, a birodalom épületét ingathatja meg, annyira borotvaélen jár ma minden a köztársaság területén. Igazán nehéz lenne megmondani, hogy fogja tisztázni a német kormány az egyre gahalyodó helyzetet, hogy fogja megoldani a német köztársaság létkérdését. Az egyetlen helyes és célravezető gyógyító módszer: a német gazdasági helyzet megjavítása — ez azonban Franciaország miatt ütközik leközvetlenül akadályokba. Annyi bizonyos: a német kormánynak rövidesen cselekednie kell, mert különben a német köztársaság ravatalra kerül és erre a ravatalra könnyen rájuthat a német polgári osztály, rákerülhetnek a munkásság éhező tömegei, rákerülhet az utolsó darab kenyér: rákerülhet a nacionalizmus és kommunizmus világmegváltást hazudó gondolata és rákerülhet az európai demokrácia is, az a kevés, amely pislogó lámpásaival még világítja a béke utjait.

## Ujra elnapolják a nemzetgyűlést

A klerikálisok nem támogatják Pribicevics politikáját  
Spahó meg van sértve — A belpolitika hírei

Beogradból jelentik: Pál herceg hétfőn megtartott esküvője miatt a politikai életben meglehetősen szélcsend uralkodott és még a szokásos esti minisztertanácsot sem tartották meg az ifjú pár és a külföldi vendégek elutazása miatt. Az egyes klubokban a képviselők az esti órákban mégis ülést tartottak, amelyeken a *penzügyi bizottság keddi választásáról* volt szó. Az ellenzéki pártok elhatározták, hogy *külön listával vesznek részt a választáson*, mert az arányos választási rendszer előnyeit így tudják a legjobban kihasználni. Az egyes pártok jelöltjei a pénzügyi bizottság eddigi tagjai, de a demokraták számitanak arra, hogy eddigi öt tag helyett hat helyet tudnak maguknak biztosítani és erre a hatodik helyre *Marinkovics* (Voja) volt belügyminisztert jelölték.

### Spahó sérelme

Politikai körökben élénk diszkusszióra ad alkalmat az a körülmény, hogy *Spahó* nem hívják meg az udvarban megtartott keresztelői ünnepekre — mint azt már röviden jelentettük. Különösen a muzulmánok között nagy az elkeseredés és élesen támadják úgy a radikálispartot, mint a kor-

ros atmoszférában érzékeny pontját ne érintenék az egyik vagy a másik osztálynak. A szász proletárszázadok fölmozgatása, Lossow tábornok menesztése, akár a kenyér árának fölemelése, vagy a legkisebb probléma, ha véletlenül rosszul kezelik, a birodalom épületét ingathatja meg, annyira borotvaélen jár ma minden a köztársaság területén. Igazán nehéz lenne megmondani, hogy fogja tisztázni a német kormány az egyre gahalyodó helyzetet, hogy fogja megoldani a német köztársaság létkérdését. Az egyetlen helyes és célravezető gyógyító módszer: a német gazdasági helyzet megjavítása — ez azonban Franciaország miatt ütközik leközvetlenül akadályokba. Annyi bizonyos: a német kormánynak rövidesen cselekednie kell, mert különben a német köztársaság ravatalra kerül és erre a ravatalra könnyen rájuthat a német polgári osztály, rákerülhetnek a munkásság éhező tömegei, rákerülhet az utolsó darab kenyér: rákerülhet a nacionalizmus és kommunizmus világmegváltást hazudó gondolata és rákerülhet az európai demokrácia is, az a kevés, amely pislogó lámpásaival még világítja a béke utjait.

### Ujra elnapolják a parlamentet

Az ellenzéki blokk megalakítására vonatkozó tárgyalásokat egyébként a parlament újabb szünete is visszaveti. Ugyanakkor a kormány a parlamentet a pénzügyi bizottság megválasztása után újra el fogja napolni egész november 16-ig. Ezalatt a pénzügyi bizottság megkezdte az 1923—24. évi költségvetés és a pénzügyi törvény tárgyalását.

### Haldoklik a radikálispart egyik vezére

Mitrovics Dobra radikális képviselő, volt beogradi polgármester, aki a pénzügyi bizottság elnöke volt, már hosszabb ideje a svájci Davosban fekszik súlyos betegen. Hétfőn reggel radikálispart körökben az a hír terjedt el, hogy Mitrovics meghalt, amit családja körében megcáfoltak ugyan, de tény, hogy a képviselő állapota olyan súlyos, hogy minden percben tartanak a katasztrófa bekövetkezéséről. Mitrovics Dobra a radikálispart ifjabb szárnyának a vezetője és a legutóbbi kormányalakításnál, mint miniszterjelölt szerepelt, azonban kinevezésétől mér akkor is betegsége miatt kellett eltekinteni.

## Pál herceg esküvője

A beogradi ünnepek második napja

Beogradból jelentik: Hétfőn délelőtt folyt le az ünnepek második része Beogradban. Karagyorgyevics Pál herceg esküvője Olga görög hercegnővel. A meghívott vendégek már tizenegy órakor kezdtek gyülekezni a régi palota előtt, rövidesen megérkeztek a kormány tagjai valamint a diplomáciai kar is. Diszorségen most a királyi gárda diszszázada volt.

Tizenkétóra tíz perckor az új palota főbejáratában megjelent Sándor király, karján Mária román királynéval, utána Zsófia görög királyné Ferdinánd román király karján, majd a Yorki herceg, a román trónörökös, Erzsébet görög királyné, végül a többi hercegek és hercegnők. A menet az udvari kápolnába haladt, ahol Dimitrije patriarcha végezte az esketési szertartást. A templomi szertartás után jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet Pál herceg és Olga her-

mányt, amely szerintük, ilyen kicsinyes intrikákkal akar a pártnak ártani. Ebben az ügyben hétfőn délelőtt az ellenzéki pártok vezetői: Davidovics, Korosec és Spahó értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy Spahónak kell megtenni a szükséges lépéseket az elégtételért. Spahó azonban nem akar semmit sem tenni ebben az ügyben, hanem azzal akar felelni negligálására, hogy addig, amíg a parlament elnöksége a radikálispart kezében van, az elnökség által érkező semmiféle meghívásnak nem fog eleget tenni.

A muzulmánok különben szemére vetették Korosecnek, hogy sérelmük ellenére is megjelent az udvari ünnepeken, amire Korosec azt válaszolta, hogy a marsalli hivatalban érdeklődött a meghívás elmaradásának okai felől és azt a fölvilágosítást kapta, hogy a meghívandó képviselők nevsorát a parlament elnöksége állította össze és ebben Spahó neve nem szerepelt.

### A klerikálisok nem támogatják a demokratákat

Az ellenzéki blokk megalakulásának az ügye napról-napra rosszabbul áll. A tárgyaló felek közt bizalmatlanság észlelhető és különösen klerikálisok hangoztat-

cegnő, a Yorki herceg, Sándor király és Ferdinánd román király irtak alá. Az esketési szertartás körülbelül háromnegyed óráig tartott.

A menet egy órákor kivonult a kápolnából, legelől most már az ifju pár haladt. A zenekar a himnuszot játszotta. A palotánál *Damjanovics* tábornok, udvari marsall fogadta a fiatal párt és az ősi nemzeti szokások szerint buzát szórt rájuk és kenyeret adott nekik. A vendégsereg lelkesen ünnepelte Pál herceget és feleségét Olga hercegnőt. Az uccán hatalmas tömeg gyűlt össze és hosszan eljenezte az uralkodó családot. A nép tüntető lelkesedését Sándor király, Mária román királyné és az ifju pár a palota erkélyéről fogadták. A tömeg csak két óra után oszlott szét.

Két órákor a meghívott vendégek részére ünnepi ebéd volt.

Az ifju pár este hét órákor utazott el Beogradból külön vonaton. A nászutasokat Sándor király és a kormány tagjai kísérték ki a pályaudvarra.

## Ujabb tömeges feljelentések

a budapesti tőzsdebizományosok ellen

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrségre még mindig naponként érkeznek feljelentések a tőzsdebizományosok ellen, akik kisebb-nagyobb összegekkel károsították meg ügyfeleiket.

A legujabb feljelentések közül kiemelkedik a *Hartmann* Alfonz tőzsdebizományos ellen beadott panasz, amely szerint *Hartmann* a feleit több mint háromszáz millió koronáig károsította meg.

A feljelentések csalással és sikasztással vádolják *Hartmann*-t, akit vasárnap délelőtt a detektívek előállították a főkapitányságra. A tőzs-

debizományos — a károsult felek szerint — a nála elhelyezett készpénzekre egy ideig rendben folyósította a kamatot, később azonban, dacára a felek sürgetésének, a kamatok kifizetését egyszerűen beszüntette. Ezenkívül megbízást kapott részvények vételére és eladására. *Hartmann* az eladott részvények összegével azonban nem számolt el, a vételi megbízásoknak pedig nem tett eleget. Ahelyett, hogy a részvényeket megvette volna, a pénzt a sa-

ját céljaira fordította. *Hartmann*-t kihallgatása után letartóztatták.

Ugyancsak több feljelentést tettek *Mayer* Lajos tőzsdebizományos ellen is, aki a följelentések szerint megbízói nagyobb összegű pénzt és értékpapirost vett föl és ezekkel a saját részére spekulációba bocsátkozott. A spekulációk azonban balul ütöttek ki, úgy, hogy *Mayer* elvesztette megbízóinak pénzét. *Mayer*-t kihallgatása után azonnal őrizetbe vették a rendőrségen.

## A novisadi ünneprontók

Ötszáz ablakot vertek be vasárnap este — A főispán ablakait is bevették — Százezer dinár a kár — Letartóztatták dr. Cseremovot, a Srnao elnökét és tizennégy társát

Novisadról jelentik: A trónörökös keresztelőjének ünnepeit Novisadon az ünneprontók ismét megzavarták. Vasárnap este nyolctól kilenc óráig diszkivilágítás volt a városban. Ugyanebben az időben egy tömeg 16—17 éves suhanc végigjárta a várost. A tömeg végigvonult a Futaki-uton, Duna- és Kenyér-utcán, valamint a hálteren és ötszáz ablakot bevették, részben olyan házakban, amelyeknek tulajdonosai nem tartózkodnak Novisadon és így nem tudták ablakaikat kivilágítani, azonban sok olyan ablakot is bezúztak, amely ki volt világítva. Így többek közt bevették *Szlepcevic* Milán főispán lakásának valamennyi ablakát, miután a főispán családjával együtt Somborban tartózkodott és így nem világíthatta ki az ablakokat, továbbá dr. *Nedeljkovic* György ügyvédi irodájának, *Rogulja* rendőrkapitány, *Petrovics* törvényszéki bírósági és mások ablakait.

A novisadi rendőrség azonnal a legerélyesebb nyomozást indította meg az ügyben és az ablakbezuások közül eddig tizennégy egyént tartóztattak le. A rendőrség jelentést tett az esetről a Somborban tartózkodó *Szlepcevic* főispánnak, aki a legszigorúbb nyomozás lefolytatására adott utasítást.

Az ablakbeverések ügyében megindult nyomozás eddigi eredményéről *Varicsak* András rendőrkapitány a következőket mondotta a *Bácsmegegyei Napló*-k novisadi munkatársának:

— A tegnapi ablakbeverések ügyében a nyomozást megindítottuk. Már kézrekerültek azok, akik a támadást intézték. Azt a nyomozás már megállapította, hogy az ablakbeveréseket a nacionalisták követték el. Két tisztviselőt már megbízom azzal, hogy járjanak házról-házra és írják össze a károkat. Letartóztattuk eddig dr. *Cseremov* György orvost, a *Srnao* elnökét, aki ugyan azt állítja, hogy már nem élne a *Srnao*-n, de aki a főbbi letartóztatott egybehangzó vallomása szerint az egész botrány értelmi szerzője. Letartóztattunk még egy *Serdanov* nevű egyént és sok tanoncot, akik az ablakbeverésekben résztvettek. Megállapítható, hogy az egész jól szervezett és előkészített támadás volt, amelynek résztvevői aszfalt- és beton-darabokkal voltak felszerelve. A legnagyobb szegény az, hogy sok olyan ablakot is bevették, amely ki volt világítva, így például *Rogulja* rendőrkapitány és *Dun-gyverszki* Jasa lakásának ablakait. Az ügyről jelentést tettem a belügyminisztériumnak is, ahonnan most a to-

vábbi intézkedésekre utasításokat várunk. A nyomozást kedden befejezzük és ugyanakkor a rendőrség átadja a letartóztatottakat az ügyészségnek.

Hozzávetőleges számítás szerint az ablakbeverésekből származó kár meghaladja a százezer dinárt, mert például egy helyen egy tízezer dinár értékű tükröt is bevették a lakásba hulló cserepek, amelyek sok helyen olyan közel röpültek el a szobában tartózkodók mellett, hogy csak a véletlenül múlt, hogy súlyosabb sérülés nem történt.

A novisadi rendőrség értesülésünk szerint elhatározta, hogy ezentul a legerélyesebben fog fellépni minden kilengés ellen.

## Rendőrkörházba szállították

a letartóztatott *Carlier* kapitányt *Jovanovics* Vászó képviselőt bízták meg a védelemmel

Beogradból jelentik: Iselli svájci kereskedő meggyilkolásával gyanúsított *Carlier* kapitányt *Angyelkovic* vizsgálóbíró intézkedésére az állami kórházból a rendőrségi kórházba szállították át. A letartóztatott kapitány kihallgatása már napok óta megszakadt, mert először a boncolás eredményét akarják megvárni.

Iselli Ottó, a meggyilkolt kereskedő fivére vissza akart utazni Svájcba ügyei elintézése végett, azonban a vizsgálóbíró kérésére Beogradban maradt, hogy megvárja a boncolás után a kémiai vizsgálat eredményét is.

A beogradi francia ügyvivő a letartóztatott kapitány védőjéül *Jovanovics* Vászó dr. ügyvédet, országgyűlési képviselőt kérte fel, aki elfogadta a megbízást. *Jovanovics* már panaszt is nyújtott be a városi bíróságnak a letartóztatást elrendelő végzése ellen.

A kémiai vizsgálatot, amelyről remélik a rejtélyes gyilkosság megoldását, kedden ejtik meg.

## Az öreg ur

Másoknak csöndes öreg ur, nekem sokkal több: az apám.

Augusztus végén...

Nagyon beteg az apám. A tudomány már nem képes visszaadni egészségét. Itt jár közöttünk szenvedve, vértelen, fehéren, s mi tudjuk, hogy halálra van ítélve.

\*

Ami irás megjelenik a rákbetegségről a hívő fanatizmusával olvasom, hátha, hátha, talán van mégis segítség, s családostan válok meg a betüdtől. Szegény apám menthetetlen. Könnyes szomorúsággal gondolok a megmásíthatatlan halálos ítéletre s miértekkel gyötöröm magam. Miért éppen ő s miért ilyen korán, akkor amikor sok küzdés után a nyugalom aranyos derűje vár: volna rá.

\*

Egy egyszerű csendes élet mulik el s én tudom hogy csak nekünk, akik az ő munkáján cseperedtünk fel, s akik aranyos kedélyének, végtelen szeretetének melegén derültünk, csak nekünk több ez az elmúlás, mint a Természet rendjének teljesülése. Szegény apám, mennyi emberi értékben volt gazdag. Hogy tudott szeretni mindenkit, hogy tudott lelkesedni mindenben s minő büszke szeretettel gondolt családjára, mennyi törődés, mennyi munka és mennyi gond volt az ára, hogy hat gyerek az anyagi eszközök hiányát alig érezve felnőtt, iskolába járt és a maga lábára állhatott.

\*

Édes jó apám, mint szeretnék neked meghálálni végtelen jószágodat s mennyire szeretnék a nyugalom derűjét nyújtani azért a sok nyugtalanságért, amelynek mi voltunk az okozói. S még most is, amikor halálos beteg vagy,

megmaradtál szerető gavallérnak és büszke urnak a családdal és mindenkivel szemben. Nem panaszkodol és szenvedéseid fölötti lamentálással nem akarsz nekünk szenvedést okozni, másokban olcsó részvétet kelteni. A halál pitvarában tréfálkozol betegségeden s kedélyed morzsáin igyekszel bennünket felderíteni. Te nem tehetsz róla, hogy mi titokban könnyezve nevetünk tréfádon.

\*

Egy egyszerű élet pusztul el. A te drága életed. Mit tudják azt mások, s vajon ki érti meg, hogy mit jelent az: szegény családapának lenni. Szegénynek, aki nem zúgolódik a mások gazdagsága fölött, s akinek szívében csak az él, hogy gyermekei jövője szebb, gondtalanabb és napsugarasabb legyen, mint az ő jelenje, akinek nem is a másnapi kenyérre kell gondolnia, hanem arra, hogy mi-ből kerül ki a mai ebéd, honnan lehet megszerezni hat gyereknek a cipőt, ruhát, ami ma kell. S ki tudja méltányolni, hogy mit jelent az, egy életet át kísértésbe nem kerülni, mindig becsületeseznek maradni úgy, hogy a legérzékenyebb becsületkódex se találjon tetben, szóban kivetni valót, gondok, csalódások, gonosz emberek praktikái közben megőrizni vajami derűs optimizmust, a léleknek és a szívnek harmóniáját, friss érdeklődést minden iránt, csüggedés nélküli bizalmat a jó emberekre váró sikerben. Ki tud belátni a családok életébe, tragédiáiba és küzködésébe?

\*

Édes jó apám, minden napnak minden órájában bucsuzom tőled s még sem tudom elképzelni, hogy jönni kell a percnak, amelyben a te áldott szíved utolsó dobban, s jönni fog a nap, amikor te már nem leszel közöttünk.

Ha végig gondolod életed hatvannégy

esztendejét, látod-e azokat az eredményeket, amelyek ezt az életet felőrölték. Vagyon, kincs nem marad utánad, soha nem ismerted a függetlenségnek azt az érzését, amit csak az érezhet, akinek nincsenek anyagi gondjai, de becsületese- eltartottad a családotat s felnevelted a gyerekeid. Amid volt, abban pazarul részlettél másokat. Sirtál a szenvedőkkel és segítettél rajtuk, talán többet is adtál másoknak, mint amennyi neked maradt, s egész bizonyosan sokszorososan többet, mint amit te kaptál.

Elindultál mint szegény árva fiú az életbe s magad neveltél fel magad.

Drága apám, csak *Dickens*-nek vannak még olyan alakjai, mint aminő te voltál. Drága, melegszívű, mindig bizakodó, csalódások árán sem kiábránduló regényalakok. Az élet, amit mi élünk, átforgat bennünket. Mi nem tudunk hinni azzal a hittel s reménykedni azzal a törhetetlenséggel, amellyel te hiszesz. Hiszesz talán még abban is, hogy csoda történik s a beteg szervezet meggyógyul.

Bárcsak ez az egy reménység valóra válna, bárcsak maradhatnál és élhetnél közöttünk, drága jó apám...

\*

Szeptember elején...

A héten temetésekén jártam. Két derék ember halt meg fiatalon és hirtelen. Ahogy a részvét megnyilatkozását láttam, arra gondoltam, hogy mégis van a jósnak valami látható jutalma, ha nem is jutunk hozzá előbb, csak ha a koporsók bezárol. A derék ember koporsóját sajnálkozás és megbecsülés kíséri s a fölött, aki embertársaitval szemben könyörtelen volt és csak a saját önző szempontjait szerinte él, itt a földön elhangzik az ítélet...

De megértik-e az egyszerű ember egyszerű életét, olyan életet, mint aminő

a tiéd, szegény beteg apám?

\*

Oktober elején.

Félév óta tart már a haldoklásod, s edződik a szíved a gondolathoz, hogy itt a vég s tegnap, amikor az orvosok megmondták, hogy ez a komplikáció az utolsó, s hogy beteg szervezeted már csak hetekig tud küzdeni a betegséggel, mégis siró keserűséggel sikoltottam, hogy ne még. Még ne... Ha betegem is, ha szenvedve is, de maradj közöttünk.

Hogy pusztul el egy élet s rémséges elgondolni, hogy nem leszel... Anynyival ádosod még a Sors, hisz sikert olyan keveset adott neked, miért szabadul úgy a fizetség alul, hogy a Halált küldi ellened. A betegség elváltoztatta azt a porhüvelyt, amely lelked őriz, de mégis te vagy. Áldott jó apám, bár olyan erős volna a szeretetünk, hogy itt tarthatna még.

Nem tudok belenyugodni az elmúlásodba.

Oh könnyű azt mondani, hogy szenvedéseidől szabadítana meg a Halál, de nehéz zúgolódás nélkül belenyugodni, hogy te nem vagy. Ki érdemelne meg jobban a szép, a csendes, fájdalom nélküli, boldog halált, mint te drága apám. De ne még. Egy csendes, derűs élet végén csak.

Ha alkudni lehetne a Sorssal, ha kérni lehetne, hogy legalább élj még még egy tavaszt. Szép, vidám, megújuló napfényben tudj örülni a létnek...

Miért nincs annyi ereje a szeretetnek, hogy néhány hónapra még megtudja hosszabbítani veszendő életét?

Oktober 22.

És ma éjjel, szemén egy árva könny-cseppel meghalt az apám...

F. F.

## Massaryk és Benes Brüsszelben

Jaspar és Benes tárgyalása

Brüsszelből jelentik: Massaryk elnök és Benes külügyminiszter tiszteletére a királyi palotában díszbéd volt, amelyen a belga király szívélyes felköszöntőt mondott a csehszlovák köztársaság elnökére. Kijelentette, hogy Belgium teljes erejével szorgalmazza a békeszerződés végrehajtását és ebben a törekvésében hű támogatója Csehszlovákia, amely Középeurópában a béke érdekében dolgozik. Massaryk elnök válaszában rámutatott a belga-csehszlovák barátságra és kiemelte, hogy Csehszlovákia mintaképp Belgiumot fogja tekinteni.

A díszbéd után Jaspar miniszterelnök hosszasan tárgyalt Benessel, aki a tárgyalások után kijelentette, hogy nagyon meg van elégedve a belga kormány vendégszerzetével. A Jasparral folytatott tárgyalás anyagáról a csehszlovák külügyminiszter nem nyilatkozott.

A Párisból távozó Massaryk elnök és Millerand között — mint a Havasügynökség jelenti — szívélyes táviratváltás volt. A francia lapok ügyszólván kivétel nélkül meleg hangon emlékeznek meg Massaryk elnök párisi látogatásáról és kiemelik, hogy Franciaország és Csehszlovákia barátságára a látogatás jótékonyan hatott.

## Véresre vertek

Hétfőn hajnalban egy rendőrt  
Budapestben

Budapestről jelentik: Hétfőn hajnalban tizenhatfogu, ittas csoport haladt végig a Podmaniczky-utca felől a Teréz-köruton és igazoltatták a járókelőket. Amikor a nyugati pályaudvar előtt összepofoztak egy ur-embert, a pályaudvari postahivatal előtt szolgálatot teljesítő rendőr — aki, mint a postahivatalok álljelt őrzésére kirendelt rendőrök általában, civilöltözékben volt és csak kabátja alatt viselt számmal ellátott derékszíjjon revolvert — a megtámadott ember segítségére sietett. A verekedők egyike, Kelemen Lajos 21 éves villanyszerelő erre odaugrott a rendőrhöz, két kézzel megragadta kabátját és rángatni kezdte. Pacorek János rendőr figyelmeztetni akarta Kelemen, hogy hatósági személlyel van dolga, de szóhoz sem jutott, mert a garázda villanyszerelő torkaszakadtából ordított a társai felé:

— Üssétek! Ez is zsidó!

Mielőtt a rendőr fegyverét használhatta volna, már szorosan körül vették a suhancok, akik ütlegelni kezdték. Pacorek szembeszállt velük, a tulerő azonban győzedelmeskedett. A villamos sínekre vonszolták a rendőrt, leteperték a földre, karját szétfeszítették, még a tenyerére is lábbal álltak rá. A tizenhat legény ütötte, verte a tehetetlen embert, egyikük boxerrel úgy fejbe is sújtotta, hogy Pacorek néhány pillanatra eszméletét veszítette. Akkor tört magához, mikor a kabátját letépték róla és előkerült a derékszíj.

— Nini! — kiáltott egyik, — még revolvere is van!

A derékszíjját revolverestől együtt letépték és valami éles tárggyal még többször fejbesújtották a rendőrt.

A banda tagjai a számozott derékszíj láttára észrevették, hogy mit cselekedtek és lassanként elpárologtak, csak a legvakmerőbbek, Kelemen és az élén, maradtak még ott a rendőrt ütlegelni.

Mikor azonban úgy gondolták, hogy a többi sebből vérző rendőr nem tudja üldözni őket, elfutottak. Pacorek azonban talpraugrott, segítségért sietett, majd megragadta Kelemen és

belökte egy közeledő egyfogatuba. A banda tagjai erre megröghanták a kocsi és ki akarták szabadítani társukat, de a sipjelzésre figyelmes lett a közelben posztoló rendőr és egy pénzügyőr, akik futólépésben köze-

ledtek a szorongatott Pacorek segítségére. Mindketten revolvert rántottak, mire a támadók kerekét oldották.

Az előállított villanyszerelőt a főkapitányságon letartóztatták.

## Berenger francia szenátor Beogradban tárgyal a magyar kölcsönről

Megegyezést akar létesíteni a jugoszláv és magyar kormányok között

Budapestről jelentik: Mintegy négy nappal ezelőtt Budapestre érkezett egy francia bizottság, amelynek utazása a legnagyobb csöndben történt, úgy, hogy itt-tartózkodásuk alatt tanácskozási körök és hivatalos körökkel való tárgyalásairól nem szivárogt ki semmi. A francia bizottságot Berenger francia szenátor vezette, aki a budapesti lapoknak adott nyilatkozata szerint, magánügyben kereste föl a magyar fővárost, hogy tanulmányozza az ország pénzügyi viszonyait. Munkatársunk föltétlenül hiteles értesülése szerint azonban Berenger szenátor Moreau és Coulon képviselőkkel együtt, valamint három francia szakreferens társaságában a jövételi bizottság megbízásból érkezett Budapestre, hogy előzetes tájékozódást szerezzenek a magyar kölcsön ügyével kapcsolatban. A francia bizottság az „Agence Economique“ Váci-ucca 20. szám alatt levő helyiségeiben zárt ajtók mögött tanácskozott a [magyar hivatalos

körök kiküldöttjeivel. A bizottságot a legfontosabb pénzügyi kérdésekben maga Kállay Tibor pénzügyminiszter informálta. Szombaton este Berenger szenátor megszakítva budapesti tanácskozását, Beogradba utazott, míg Moreau képviselő Párisba ment vissza, Coulon képviselő ellenben Budapestben maradt és bevárja Berenger visszaérkezését, ami a hét elejére várható. Értesülésünk szerint Berenger beogradi tárgyalásainak célja megteremteni a jugoszláv és magyar kormányok között azt a platformot, amelynek alapján a magyar kölcsön ügyében esetleg még fennálló ellentéteket a kisantent és a magyar kormány között véglegesen ki lehet küszöbölni.

Berenger visszaérkezése után tovább fogja folytatni tárgyalásait, amelyeknek legfőbb célja az, hogy Bouniolsnak, a francia jövételi bizottság Budapestre küldendő delegátusának megérkezéséig lehetőleg tiszta helyzetet teremtsen.

## Széthullik a német egység

A szeparatisták kormányt alakítottak a Rajna-vidéken  
Kikiáltották a rajnai köztársaságot

A rajnavidéki szeparatisták, akiket a francia megszálló hatóságok támogattak, vasárnap Aachenben kikiáltották a rajnai köztársaságot. A puccsot kora hajnalban hajtották végre előre megbeszélte terv szerint. A szeparatista fegyveres csapatok megszállták a középületeket, kitzűték a régi szeparatista lobogót, eltávolították a német rendőrséget, amely minden ellenállás nélkül átadta helyét a kirendelt karszalagos italembereknek. A város birtokbavétele után a mozgalom vezetői megalkították a rajnai köztársaság ideiglenes kormányát, amely kiáltványban jelentette be, hogy a hatalmat a Rajna-vidéken átvette. A szeparatista puccs-kormány még vasárnap rendeletileg betöltött minden gyűlést és szigorúan meghagyta a német rendőrség tagjainak, hogy fegyvereiket szolgáltassák be. A lakosságot felszólították a rend és nyugalom megővésére és kiállításba helyezték, hogy sürgősen teremtenek élelmiszert és munkaalkalmat.

A munkásság általános sztrájkot proklamál a szeparatista puccs ellen

A Wolff-ügynökség a rajnai szeparatisták puccsáról a következő részleteket közli: Aachenben vasárnap reggel a szeparatisták kitzűzték a középületekre a zöld, fehér, piros lobogókat. A rendőrség mindenütt visszavonult, helyére karszalagos egyének állottak. A kormányhatósági és postaépületbe vezető utakat a szeparatisták már kora reggel megszállták. A házakon plakátok hirdették a rajnai köztársaság megalkítását.

A szeparatisták minden ellenállást könyörtelenül elnyomnak. A lakosság nyugodtan viselkedik. A mun-

kasság, hir szerint, általános sztrájkot proklamál a szeparatista puccs ellen.

Az angol megszálló hatóságok letörlik a szeparatista mozgalmat

Londonból jelentik: Az angol politikai körök úgy tudják, hogy ha a szeparatisták ragaszkodnak az angol zónába való bevonuláshoz, úgy Godley tábornok a legszigorúbb ellenintézkedéseket teszi, mert politikumot nem engednek az angol hatóságok a megszállt területeken.

A szeparatista puccs a belga minisztertanács előtt

Az aacheni ideiglenes szeparatista kormány kiáltványban — a Havasügynökség szerint — a berlini kormányt teszi felelőssé a rajna-vidéki német nép inségéért. A kiáltvány hangsúlyozza, hogy a rajnai köztársaság szomszédaival békében és barátságban kíván élni.

A szeparatista puccs az újabb jelentések szerint teljesen helyi jelentőségű és valószínűleg hamar megtörlik. A belga hatóságok ugyanis nem a legkedvezőbbben fogadták az aacheni kormány megalakítását. A megszállt területek belga főbiztosa kijelentette a mozgalom vezetőinek, hogy személyükben felelősek a nyugalomért. Jelentése alapján a belga minisztertanács foglalkozott a szeparatisták mozgalomával.

Degoutte tábornok védi a szeparatistákat

Degoutte tábornok — mint Düsseldorfból jelentik — rendeletet bocsátott ki, mely szerint mindazok, akik a megszálló hatóságokkal együttműködő személyek ellen erőszakosan lépnek fel, a haditörvényszékek jogának feleltük itélkezni. Ugyanide fog-

lák utalni azokat, akik a dolgozni akarókat sztrájkra izgatják, vagy ellenük megtörést tesznek fogantatba.

A német kormány tiltakozik Párisban és Brüsszelben

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány Párisban, Brüsszelben tiltakozni fog az ellen, hogy a francia és belga hatóságok támogassák a szeparatista mozgalmat.

A bajor kormány hajlandó az ellentétek elsimítására

A bajor kormány, mint Münchenből jelentik, kijelentette, hogy hajlandó a birodalommal támadt ellentéteket elsimítani, ami elől Kahr sen zárkózik el. Bajorország ragaszkodik azonban Lossov személyéhez, mert az az álláspontja, hogy beleszólása nélkül nincs joga a birodalmi kormánynak őt menesztenie. A bajor kormány egyébként elismeri a birodalmi kormány felsőbbbségét.

Mint hivatalosan közlik a birodalmi védőrséget hétfőn teleskették a bajor állam iránti hűségére.

Curzon lord a Ruhr-vidéki helyzetről

A Evening Standart szerint lord Curzon a birodalmi konferencia előtt nyilatkozott a Ruhr-vidéki helyzetről, a német-francia tárgyalások alakulásáról. A brit kormány — mondotta — mérlegelte a Rajna-területen működő angol katonai hatóságok nézeteit a passzív ellenállás megszüntetésével előállott helyzetről. Franciaország arra törekszik, hogy Angliát a produktív zálogok kihasználásában közreműködésre bírja.

A berlini szociálisták

Az egyesült szociálistapárt berlini kerületének nagygyűlésén az eddigi elnökséget megbuktatták és új tagokat választottak be, amelyek mind ellenzői a polgári pártokkal való koalíciónak. Igen nagy többséggel elfogadták a Crispian-Aufhaeuser-féle határozati javaslatot, amely követeli a katonai kivételes állapot megszüntetését, e követelés visszautasítása esetén pedig a szociáldemokrata miniszterek lemondását.

## Véresre vertek

a rigyicai német-párt vezetőjét

Felelőtlenek garázdálkodása  
a rendőrlaktanya előtt

Novisadról jelentik: Sulyos inzultus érte vasárnap a rigyicai német párt vezetőjét és feleségét. A házaspárt a község főterén két felelőtlen egyén megtámadta és véresre verte. A támadók Pérics Sándor foglalkozás nélküli nacionalista és Pekije Rada elbocsájtott rendőrzetű, akik nacionalista jelszavakkal már hónapok óta terrorizálják a község lakosságát, anélkül, hogy tetteikért a hatóságok felelősségre vonták volna őket.

Vasárnap délelőtt tíz órakor Buchel József gazdálkodó, a rigyicai Német Párt egyik vezetője és felesége a főtéren álló templomba igyekeztek. Amikor a piacra értek, Pérics és Pekije megtámadták őket és Buchelt és feleségét összeverték. Az inzultus láttára a piacon tartózkodók közül többen segítségére siettek a megtámadott Bucheléknek, de Pérics és Pekije oly elszántan és hősiiesen verekedtek, hogy a segítségre sietők közül is többen súlyosan megsebesítettek. A verekedés ugyiszólván a rendőrlaktanya előtt folyt le, de a rendőrök nem léptek közbe és így a támadók hősi cselekedetük után nyugodtan eltávozhattak.

Buchel több községbeli polgárral beutazott Somborba, ahol feljelentést tettek megtámadók ellen. A támadók ellen megindult a nyomozás.

# CIRKUSZ

## Utazás Álomországban

(Bethlen és Nincses tárgyalásainál, — mint illetékes helyről jelentik — szoba került az utlevél és vízumügy is. Mindkét kormányelnök hangoztatta a nehézségek megszüntetésének szükségességét.)

(Engem nem lehet becsapni ezzel a diplomáciai nyelvvel. Én jól tudom, hogy ez azt jelenti, hogy rövidesen nem kell vízum, nem kell utlevél, hanem egy-kettőre elutazhatunk Pestről Beogradba és vissza minden vizsgálat nélkül. Kitér a békeállapot. Így fog festeni az utazás.)

Dr. Olvashatlan Aláírás utas beül Beogradban a vonatba. Szubotícán kiszáll s amíg a vonat áll, a pályaudvarról telefonál a menyasszonyának Budapestre, hogy várja a vonatnál. Két percig kell várni a kapcsolásra, mire dühösen jegyzi meg:

— Disznóság kérem, ennyi idő alatt Honoluluba telefonálhattam volna. Máskor Szomborból fogok telefonálni.

— Csak azt ne tegye nagyságos ur — mondja a telefonos rémületen. — Többet nem fog előfordulni.

Dr. Olvashatlan Aláírás erre megnyugodva visszaül a vonatba, amely elindul. A határon a vonat megáll.

— Mi az, erdőben vagyunk? — kérdezi utasunk.

Három marcona férfi száll be a kocsiába.

— Mi vagyunk kérem, a határrendőrség.

— És miért nem hagynak aludni?

— Csak azért jöttünk kérem, hogy megkérdezzük mennyi pénzt tetszik magával vinni?

Dr. Olvashatlan erre példátlan dühbe gurul:

— Kikérem magamnak! — ordította.

— Kinek mi köze hozzá, hogy mennyi pénzem van! Még jó, hogy nem kérdezik meg tőlem, hogy ki vagyok és hova utazok! Hallatlan!

Az egyik határrendőr udvariasan mosolyog:

— Bocsnat, a kötelesség. Mi azért vagyunk ide rendelve, hogy az utasok pénzére és csomagjaira vigyázzunk. A jugoszláv és a magyar kormány közösen fizet bennünket azért, hogy az utasok holmijára és főleg pénzére őrködjünk.

— De nem mikor aludni akarok! — dohogott még mindig dr. Olvashatlan.

Kitessékelte a rendőröket a kupéból és elszendergett. Budapestben ébredt fel. Amint a vonat beállott a nyugati pályaudvarra, két férfi jelent meg a fülkéjében.

— A vámhivataltól jöttünk — mondta az egyik — a csomagok miatt.

— És már rakta is le a csomagokat.

— De mit akarnak maguk az én csomagjaimtól?! — kiáltott dr. Olvashatlan Aláírás.

— Bocsnatot kérek, de a nagyságos ur csak nem viheti be maga a városba a csomagokat. Mi azért vagyunk kiküldve a vámhivataltól, hogy segítsünk az utasoknak. A szállóban már rezerváltattunk szobát.

Dr. Olvashatlan Aláírás kegyesen átadta nekik a csomagokat, majd menyasszonya megkeresésére indult. Nem találta meg a perrenon. Nyomban megállapította, hogy nőről lévén szó, vagy elkésett, vagy a keleti pályaudvarra ment ki.

Ezután a hotelbe hajtatott. Ott már várták a csomagjait és a jugoszláv konzulátus embere, aki jelentkezni jött. Mert a konzulátusnak jelentkezni kell az utasoknál. Megnézte a szobát is, nagyon tetszett neki.

— Hogy ez a szoba? — kérdezte a főportást.

— Huszezer korona — hangozott a válasz, — de persze a külföldiek csak a felét fizetik.

Ekkor már megjelent a magyar rendőrség embere is. Jelentkezni.

— Miért így későn? — kérdezte dr.

Olvashatlan. — Már tíz perce itt vagyok!

— Bo-bocsánat — szölt a rendőrtisztviselő és átnyújtotta a jegyeket. Színházba, cirkuszba, mulatóba.

A portás ekkor bekopogott a szobába és hangosan így szölt:

— Nagyságos ur! A külügyminiszter megbízottja van itt jelentkezni! Bemehet!

— Ne kiabáljon ugy! — kiáltott ide-

gesen dr. Olvashatlan.

— Miért ne kiabáljak?! — ordította a portás az ajtón keresztül.

— Ne kiabáljon, mert felébredek és akkor rájövök, hogy álmodtam az egészről, itt a fehér kövön az álmok közepette, ahol három nap és három éjszaka várom, hogy illetékes közeg rányomjon még egy stemplit erre az agyonstemplizett, vacak utlevélre....

Stelia.

## Beszédek napja

### Fajvédő-, szocialista- és egységes-párti beszámoló-beszédek Magyarországon

Budapestről jelentik: Vasárnap a különböző pártokhoz tartozó képviselők több választókerületben beszámoló-gyűléseket tartottak. A szegedi I. választókerületben háromszáz főnyi hallgatóság előtt gróf Teleki Pál volt miniszterelnök, kormánytámogató pártokivüli képviselő a külföldi kölcsönkötésről beszélt és kijelentette, hogy nincs igazuk azoknak, akik Bethlent a kölcsön kedvezőtlen feltételei miatt támadják.

— Ezek az urak, — mondotta — még rosszabb feltételek mellett kapnának kölcsönt, mint Bethlen.

A szegedi II. választókerületben Peidl Gyula volt miniszterelnök, szocialdemokrata képviselő kétezer főnyi hallgatóság előtt beszélt. Kifejtette, hogy nem lát irányváltást a kormányzatban.

— A régi gyilkosságok elkövetői, — mondotta — szabadon járnak, az üldözések tovább folynak, Zalaegerszeg ma is fönnáll és a sajtó helyzete teljesen bizonytalan. A fajvédők ellenzékiége Bethlenmel szemben nagyon furcsa látvány, hiszen együtt csinálták a múlt kormányzati politikáját, amelynek az volt a vezérmotívuma, hogy: üsd a zsidót. A fajvédők föllépése még előnyös Bethlen szempontjából, mert van legalább kivel szemben védeni az arany középutat. Egyébként a kormányzati alap mitsém változott és ezért a kölcsön ügyében csak csa-

lódás érheti az országot. A kölcsön a kisantanttól függ és ha itt nem lesz olyan belpolitika, amely kívánságainak megfelel, akkor kölcsön sem lesz.

Kisteleken a fajvédők tartottak gyűlést, ahol Eckhardt Tibor indokolta meg, hogy miért léptek ki a kormányból és miért mentek ellenzékbe. Zsirkay János azt fejtette ki, hogy antiszemizmusra szükség van, amíg »potrohos zsidók és selyemharisnyás hebron-rózsák sétálnak a szegedi korszón.« Gömbös Gyula a külföldi kölcsönről beszélt és kijelentette, hogy a hatalom tapétái mögül nem látni tisztán a való életet.

— Mi már egy évvel ezelőtt megjósoltuk, — mondotta — hogy ha a kormány tovább olytatja a bankokráciát támogató merkantil politikát, akkor Bethlen urnak egy kofferrel a kezében koldulni kell menni Benes urhoz. Én mint ellenzéki politikus igenis kijelentem, hogy én nagyon félek az olyan segítségtől, amit az ellenség akar nyújtani. Az ilyen segítség hasonlít a halálraítelt siralomházi kegyelemvacsorájához. Ebből a kölcsönből jóllakhat ugyan az ország, de a jóllakás még nem elég, ezen kívül szabadság is kell. A kezünk, úgy látszik, hozzá van szokva a bilincshez, hogy most önként nyújtjuk oda.

Utána Ulain Ferenc tartott szakelőadást a kormány gazdasági politikájáról.

## Mennyit kaptak az utódállamok Magyarországnemzeti vagyonából?

### Fellner Frigyes statisztikai tanulmánya

Budapestről jelentik: Dr. Fellner Frigyes egyetemi tanár az ismert pénzügy-politikus, a ferrarai Metron című nemzetközi statisztikai szemlében érdekes tanulmányt közöl arról, hogy a békebeli Magyarország nemzeti vagyonából — aranykoronákban kifejezve — mennyit kaptak az utódállamok és mennyi maradt a jelenlegi Magyarországnak? Statisztikai adatok alapján és érdekes számítási módszerrel kimutatja, hogy a jelenlegi Magyarország földértéke 7235 millió korona, vagyis az összeomlás előtti ország összes földértékének 36.51%-a; az utódállamok közül Romániára 22.13, Jugoszláviára 22.13, Csehországra 26.14, Német-Ausztriára 1.99, Fiuméra 0.15% földérték esett. A bányavagyon Magyarországon 915 millió aranykoronára rug; Romániának 911 millió, Csehországnak 370 millió, Jugoszláviának 24 millió aranyértékű bányarész jutott osztályrészül.

A régi Magyarország épületeinek összértéke 8775 milliárd aranykorona; ebből a mai Magyarországnak mindössze 4533 millió maradt meg. Az utalózat összértéke 817 milliót képviselt; ebből csak 265 millió aranykorona értékű utalózat maradt meg. Összes hidak értéke 80 millió aranykoronát tett ki, ebből megmaradt 54 millió korona értékű (67.89%). Magyarország 5673 kilométeres hajózható víziutai 341 mil-

lió koronát képviseltek, ebből megmaradt 1725 km. 91 millió korona értékben.

Az államvasutak és magánvasutak 20 ezer kilométeres hálózata 4 milliárd aranykorona tőkét képviselt, ebből megmaradt 7954 kilométer 1565 millió korona értékben. A posta, táviró és távbeszélő 425 millió értékéből mindössze 147 millió érték maradt meg.

A mezőgazdasági tételek közül a 4597 millió értékű marhaállomány 1422 millióra csökkent; a mezőgazdasági fundus instructus 2172 millióról 776 millióra, az ipari termékek értéke 656 millióról 348 millióra, az állami ingóságok értéke 585 millióról 210 millióra, a magánosok ingóságainak értéke 2019 millióról 745 millióra kisebbedett.

Magyarország netto nemzeti összvagyonára 41520 millió aranykoronát képviselt, míg most már csak 25676 millióra rug. A mezőgazdasági termelés jövedelme 5085 millióról 2022 millióra, a szőlőtermelés jövedelme 171 millióról 84 millióra, a gyümölcs- és konyhakerti termelés jövedelme 92 millióról 35 millióra, a termelési jöveleme 114 millióról 16 millióra, a vadászati és halászati jövedelem 8 millióról 2 millióra, illetve 2 és fél millióról 1698 ezer koronára, a bányászati jövedelem 137 millióról 68 millióra zsugorodott össze. Az ipari termékek jövedelme 1694 millióról

821 millióra, a kereskedelem jövedelme 722 millióról 300 millióra csökkent.

Ehelyütt természetesen csak kerek számokban közöltük Fellner érdekes végeredményeit, amelyek a mintaszerű tanulmányban az utódállamok részeseledését részletezve közlik. Érdekes fejtegetéseinek végső eredményéből megtudjuk, hogy a háborúelőtti Magyarország 20 millió lakosságára fejenként 2000.15 korona vagyon és 325.03 korona jövedelem esett; a jelenlegi Magyarországon ez a két szám 2061.44, illetve 349.81 aranykoronára emelkedett.

## Háromszázmillióvalutacsempészés

### Három tőzsdőügynököt letartóztattak

Budapestről jelentik: A rendőrségnek bizalmas helyről felhívták a figyelmét arra, hogy a gyorsvonatokon nagyarányú valutacsempészés folyik. A vasutakra ki-rendelt detektívek emiatt fokozottabb éberséggel figyelték meg az utazóközönséget és szombaton délután valóban sikerült is a detektíveknek a bécsi gyors egyik zsufolt másodosztályú kocsiában egy valutacsempésző társaságot lefűlelni. A vonaton ugyanis a felülvizsgáló detektívek az ülés alatt 300 millió korona értékű részvényt és idegen valutát találtak elrejtve, amit három kereskedő akart Budapestről Bécsbe kivinni. Keresni kezdték a nagyösszegű valuta tulajdonosait, akiket sikerült is Radványi László cseh-szlovák kereskedő, továbbá Rónai Imre és Bollmann Leó tőzsdőügynökök személyében letartóztatni. A három valutacsempészt azután leszállították a legközelebbi állomáson és visszavitték Budapestre, ahol a rendőrségen őrizetbe helyezték őket. Az eljárás megindult ellenük.

## A verseci háború

### Acsatornában rablóbanda helyett egy alvó kádármestert találtak

Versecről jelentik: Egész Versec lázas izgalommal beszélt a verseci kanálisban bujkáló rablóbanda tagjairól. akiket egy bátor verseci csizmadia fedezett fel, amikor éjszakai mulatságból hazafelé tartva, a kanálisból gyanus hangokat hallott. A bátor csizmadia kihallgatta a rablók éjféli tanácskozását, s megtudta azt a tervüket, hogy másnap éjjelre kirabolják a jónódu verseci gazdákat.

A csizmadia reggel a rendőrségre sietett, jelentette éjszakai tapasztalatait. A verseci rendőrök mind a tizenketten teljes felszereléssel vonultak ki, hogy megküzdjenek a kanális rabló lakóival.

Egész Versec városa ott szorongott a kanális rácsainál, a férfiak botokkal felfegyverkezve, élükön a rettenthetetlen csizmadiaival, a nők forróvizes fazékkal. A rendőrség kivont karddal, a tömeg üdvívalgásától kísérvé benyomult a szűk, piszkos, sötét kanálisba. Félórás elnyomulás után a csatorna másik végében ráakadtak a rablótanyára, de csak egyetlen ember feküdt a rács alatt, akiben legnagyobb meglepetésükre, Versec város egy közismert kádármesterére ismertek. A kádármester javában aludt és nagyon fel volt háborodva, amiért olyan udvariattal zavarták fel. Rablóknak szánt sem látták, de a kádármester elárulta, hogy álmában hangosan szökött beszélni.

A verseciek harci kedve lelőhadt, amikor ez kiderült, csupán a bőfantáziájú csizmadiamester nem tud beletörődni a valóságba és erősíti városszerte a romantikus verseci polgárok előtt, hogy a kanálisban ugyanis rablók rejtőztek, csak hogy: idejekorán megneszelték a veszedelmet és megszöktek.

## Suhancok tolvajbandája

Fosztogatják a sentai úton haladó kocsikat

A subotica-i rendőrség vasárnap délelőtt letartóztatott három tizenhat éves suhancot, akik a Sentai-úton rendszeresen lopkodtak az arra járó kocsikról. A tolvaj gyerekek különösen a szállási kocsikat dezsmálták meg olyképpen, hogy menetközben hátulról felugrottak a kocsira és amit találtak, azt lelopták. A lopott holmikat Pokrics György sentai-úti koresmárosnak, aki rendszeresen vásárolta ezeket a holmikat, adták el a suhancok.

A rendőrség több feljelentés folytán indította meg a nyomozást, amely vasárnap már eredménnyel is járt és a Pokrics lakásán megtartott hazakutatás alkalmával nagy mennyiségű ruhaneműt, kosarakat és egyéb holmikat találtak, amelyeket mind a suhancok szállítottak Pokricsnak.

A három suhancot átadják a fiatalokorak bíróságának, Pokrics ellen pedig orgazdaság miatt indították meg az eljárást.

## Hipnózissal távolítják el a szemölcsöket

A Presse Medicale legutóbb megjelent számában a szuggesztív gyógyítás kérdésével kapcsolatban néhány olyan érdekes esetet közöl, amelyekben szemölcsöket nem gyógyszeres és nem sebészeti beavatkozás útján gyógyítottak meg. Francia orvosok közölnek néhány olyan esetet, amelyekben számos szemölcsöt szuggesztív úton távolítottak el a kéztől. Dr. Boujour-de-Rachevsky, dr. Vielle, dr. Cavaniol és dr. Orovsy megerősítik ezeket az eseteket és néhány új, jól megfigyelt esetet csatolnak hozzá. Dr. Boujour-de-Rachevsky például arra az eredményre jut, hogy *kívétel nélkül minden szemölcs függetlenül a szemölcsök nagyságától és székelési helyétől szuggesztíóval meggyógyítható.* Gyermeknél a gyógyulás néhány nap alatt, felnőttnél négy-hat hét alatt következik be heti szuggesztív ilések folyamán és pedig a gyógyulás mindig hegek hátrahagyása nélkül áll elő. Dr. Vielle és dr. Cavaniol annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy elegendő az első, az ugynevezett »anyaszemölcsöt« eltávolítani, azután a többieket is eltűnésre bírják. Ezt a megfigyelést a többi orvos is megerősíti.

## Hatvankilenc várossatya a vádlottak padján

A megszállás alatti pécsi törvényhatóság bűnügye

Pécsről jelentik: Ismeretes, hogy a pécsi ügyészség vádat emelt *hatvankilenc egyén ellen*, akik a megszállás alatt megalakult Nemzeti Tanácsban résztvettek, majd pedig tagjai lettek a Linder Béla polgármestersége idején működött városi közgyűlésnek.

Az ügyészség vádirata most kérésült el a 69 törvényhatósági bizottsági tag ellen, akiket az 1921 március 2-án lezajlott városi közgyűlésen elhangzottak alapján *felségsértés, hűtlenség elkövetésére irányuló szövetség büntette, az alkotmányos államforma, a nemzetgyűlés, a kormányzó, a nemzeti hadsereg törvényes joga ellen irányuló izgatás és lázítás büntetével vádol.* A vád alapjául szolgáló városi közgyűlés monddotta ki a városi közigazgatás átvételét és kívánta a megszállás meghosszabbítását, addig, amíg Magyarországon a rend és a jog uralma helyre nem áll.

A monstre-bűnügyben október hó 20-én tartja meg a pécsi törvényszék

a főtárgyalást, amelyen a 69 vádlott közül csak huszonhét fog megjelenni, mert a többi vádlott Pécs kiűritése után külföldre menekült. Ezeknek az ügyében a törvényszék csak a bűnösség kérdésében fog határozni, büntetést azonban távollétükben nem szab ki. A Pécsen maradt huszonhét vádlottnak az a bűne, hogy tagja volt a városi közgyűlésnek, azonban ott egyetlenegyszer sem szólaltak fel és semmiféle szerepet nem töltek be s így a kiűritéskor, amikor pedig sokan minden komoly ok nélkül is elmenekültek, lakóhelyükön maradtak.

## HIREK

### Nagyon vidám chanson

— Előadja önagsága —

*Hogy nem láttam, nyolc éve van  
Már idestova,  
Akkor ment el a csatába,  
Nem tudom hova...  
Mostan aztán találkoztam  
Véletlen vele,  
A villamosban ültem ma  
Épp melléje le.  
Nahát meg voltam lepve roppant,  
Hogy így a szemem elé toppant,  
Jó színbe' van, akárhogy nézem  
S még mindig a régi egészen.  
Égészen a régi...*

*Ott folytattuk, hol nyolc éve  
Elhagyta velem,  
Udvarolt, s én konstátáltam:  
Most is szemtelen.  
Nem javult meg a harctéren  
A sok sturm alatt,  
Szörösebb a mája, mint volt,  
S éppoly trech maradt.  
A vicceket még mindig hűnti,  
Jobban győzi, mint a Karinty,  
S bár szenvednie sokat kellett,  
Azért a régi mindamellert,  
Égészen a régi...*

*Pár ránc jelzi homlokán csak  
Az idők nyomát,  
De ma is tud minden pletykát  
S pajkos adomát.  
Elmondjam, hogy mit adott le?  
Nem, nem... tul-pikáns...  
Szakasztott a régi, vicces  
Nétt kis praktikáns.  
Nem változott egyáltalába',  
Éppencsak hiányzik a lába,  
Mindakettőt ellőtték néki,  
De, mondhatom, azért a régi,  
Égészen a régi...*

— Mussolinit a bolognai egyetem tiszteletbeli doktorává választják. Római tudósítónk jelenti: A fasciszták római bevonulásának emlékére rendezendő ünnepségek alkalmából, a bolognai tudományegyetem Mussolinit a jogi kar tiszteletbeli doktorává fogja választani.

— Versec a hadiflotta kiépítéséért. Versecről jelentik: Versecen bizottság alakult azzal a céllal, hogy a jugszláv hadiflotta kiépítésére gyűjtést indítsanak. A bizottság elnöke Koszirovics Iván főispán-polgármester. Vasárnap este erre a célra jól sikerült táncmulatságot rendeztek.

— Hazatérnek az orosz menekültek. Beogradból jelentik: A Jugoszláviában élő orosz menekültek mind nagyobb tömegben térnek vissza hazájukba. A belügyminisztérium hivatalos jelentése szerint ez évben 2228 emigráns részére adtak utlevelt.

— Vádat a szociálpolitikai miniszterium kivándorlási osztályfőnöke ellen. Beogradból jelentik: A szociálpolitikai miniszter felfüggesztette állását dr. Neszturovicsot, a kivándorlási osztály főnökét. A felfüggesztéssel kapcsolatban a „Novi List” cikket közöl, amely szerint Neszturovics dr. több képviselővel együtt súlyos visszaéléseket követett el.

— Eltemették a subotica-i ügyvédek nesztorát. Hétfőn délután két óraker helyezették nagy részvét mellett örök nyugalomra Subotica legöregebb ügyvédjét, Buchwald Lázárt. Temetésén megjelentek az elhunyt jóbarátjai és ismerősei, ott volt csaknem teljes számban a subotica-i ügyvédi kar is. A szertartást az izr. templom énekkarának megható gyászzenéje vezette be, majd Gerson József dr. főrabbi mondott emelkedett szellemű beszédet. Ezután a gyászkozsira helyezték a koporsót és a gyászoló közönség által kísérv a zsidó temetőbe vitték, ahol Buchwald Lázár földi maradványait örök nyugalomra helyezték.

— A sentai ablakbeverők. Sentáról jelentik: A trónörökös keresztelője alkalmából Sentán is fényes ünnepségeket rendeztek, amelynek jó hangulatát a felelőtlenek ismét megzavarták. Este felvonulást rendeztek és felvonulás közben sok ablakot bevertek. A rendőrség megindította a nyomozást.

— A Sztojkov-pör felebbiteli tárgyalása. Noviszadról jelentik: Sztojkov Mózes volt bácskai alispán ügyét december tizenegyedikén tárgyalja a novisadi ítélőtábla.

— A noviszadi vadászegyesület közgyűlése. Noviszadról jelentik: A novisadi vadászegyesület pénteken délelőtt közgyűlést tart.

— Papyrust megverték Amerikában. Newyorkból jelentik, hogy Papyrust az amerikai Zeo nevű ló a mai versenyen hat hosszal megverte. Mint ismeretes, Papyrust, a francia Derby győztesét az elmúlt hetekben szállították ki Amerikába, hogy ott francia gazdájának nemes valutát nyerjen. A francia lapok a tengeri hajózás ideje alatt mindennap drótnélküli táviratokat közöltek arról, hogy a telivér hogy tölti idejét az utazás alatt.

— Aki magyar bankjegyet hamisít. Londomból táviratozzák: Egy Benucci Henrik nevű francia embert egy londoni bankban, ahol hamis magyar bankjegyet próbált eladni, letartóztatták. Benucci értékesíteni akart egy ötezer koronást, a melyen a Budapest szó helyett Prága volt. A pénzhamisító birtokában több hasonló módon preparált magyar bankjegyet találtak. A rendőrség azt hiszi, hogy Benucci egy nemzetközi pénzhamisító-társaság tagja. Letartóztatták.

— Budapesti kritika Szántó Róbert verskötetéről. A Budapestben megjelenő *Magyarság* című lap Szántó Róbertnek Subotica-n »Viaszkodó tavasz« címen megjelent verses kötetéről a következőket írja: Figyelemreméltó lírai kötet, bensőséges kedély és kiművelt értelmi intelligencia műve. Egy költő, aki nincs elmaradva korától, — elég ritka jelenség, manapság, amikor költőink még százával az Ady-epigonok rég kitaposott dekadenciáját, vagy a vers libre szétmállott formátlanóságait tapossák. Szántó Róbert vallásos versei, anyjának egész életén át kísérő versei közt sok jó akad, bár formaérzéke még nem elég kialakult.

— Meghosszabbítják a külföldi moratóriumot Romániában. Bucurest-ből jelentik: A kereskedők külföldi tartozására vonatkozó moratóriumot valószínűleg meghosszabbítják és az erre vonatkozó törvényjavaslatot a román kamara legközelebbi ülésén fogja a pénzügyminiszter beterjesztetni.

— Vasúti szerencsétlenség Kőbányán. Budapestről jelentik: Hétfőn reggel súlyos vasúti szerencsétlenség történt a kőbányai pályaudvaron. Egy munkásvonat, amely a környékről a fővárosba igyekező munkásokat, hivatalnokokat szállította, a kőbányai pályaudvaron beleszállt egy üresen álló szerelvénybe. Az összeütközésnek hét súlyos és öt könnyebb sebesültje van.

— Ujhelyi Nándor a bíróság előtt. Budapestről jelentik: Az ügyészség közszemérem ellen sajtó útján elkövetett vétség, továbbá vallás elleni vétség miatt vádat emelt a legközelebbi magyar író, Ujhelyi Nándor ellen, akinek »A szerelem forradalma« című könyvét — amelyet annakidején a rendőrség is elkobzott — teljes terjedelmében inkriminálta. A talentumos Ujhelyi Nándort, aki újabb egész tehetségét pornografikus regények írására koncentrálja, szerdán ültetik a vádlottak padjára, (amelyet erre az alkalomra nyilván megfélemlően alátámasztanak.) Az irodalmi pört a büntetőtörvényszék Törvénytanácsa tárgyalja.

— Háromszáz tehervagont vett kölcsön a közlekedésügyi minisztérium. Beogradból jelentik: A nagy kiviteli forgalomra való tekintettel a közlekedésügyi minisztérium egy bécsi cégtől 300 tehervagont kölcsönzött, amelyeket már forgalomba is hoztak.

— Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet hétfői jelentése szerint egyelőre enyhe idő várható, sok helyen esővel.

— Az ausztriai választások eredménye. Bécsből jelentik: Az osztrák választások eddigi ismert eredménye a következő. Hetvenhárom keresztényszocialista, ötvennégy szociáldemokrata, nyolc nagynemzetpárti. A lakosság kilencven százaléka le-szavazott.

— Állarcos rablók a német-amerikai petróleumtársaság telepein. Berlinből jelentik: Plötzenseeben hatnyolc állarcos rabló benyomult a német-amerikai petróleumtársaság telepére és az öt legyűrűse után 560 millió márkát elraboltak. A rablónak eddig nyomuk veszett.

— Kiugrottak a robogó vonatból. Versecről jelentik: Pandurovics Alexa és Niciljiovics Mita ifjúságyerek tévedésből a Belackva felé haladó vonatra szálltak. Amikor észrevették, hogy rossz vonatra ültek, a robogó vonatból kiugrottak. Mindketten eszméletlenül kerültek el a pályatesten, de kisebb zúzódásokon kívül nem történt komolyabb bajuk.

— Egy új szekta nyilvánosan győn. Amerika még mindig az új és különös szekták hazája. Egy ilyen mostanában nyilvánosságra jutott szektának a neve: »payotizmus«. Főként az oklahoma-indiánokat sorozza tagjai közé. Nevét egy kábító italtól, a payotától kapta, amelynek élvezete után erős vallási izgalomba esik az ember. A payotizmus Mohamedje egy bizonyos John Rave nevű ember, egy indiai csavargó, aki áldozata a payota-élvezetnek és aki bevezette a nyilvános gyónás szokását. Ezeket a gyónásokat éjszakánként tartják. A payota-kaktusz folytonos rá-gása közben a hívők körülbelül éjfél-ig imákat és prédikációkat hallgatnak, míg végül rendkívüli izgalomba esnek és akkor nyilvánosan bevallják egymásnak bűneiket.

Foto-szalón. Vig, Subotica (Nador-kávéház fölött) készít fényképeket a legmodernebb és legművészebb kivitelben.

— Megalakult a valdasági képzőművészek egyesülete. A Vajdaságban élő magyar és szláv művészek vasárnap tartott értekezetiükön megalakították a vajdasági képzőművészek egyesületét. Az egyesület szoros kontaktusban áll a beogradi és zagrebi testvéregyesületekkel, célja az itt élő művészek egy táborba tömörítése, kollektív kiállítások rendezése és tagjainak ug yanyagi, mint erkölcsi tekintetben való védelme. Az ideiglenes vezetőség a következőképpen alakult meg. Elnök: Protics Márkó, főtitkár: Lenkel Jenő, pénztáros: Balázs Árpád. A vezetőség felhívja mindazokat a hivatásos (festő, szobrász, grafikus, ipar- és építőművész) művészeket, akik a megalakulásnál nem voltak jelen, hogy saját érdekükben mielőbb jelezzék be csatlakozásukat.

— Beszüntetett szociálisták pártlapok. Beogradból jelentik: A szociálistapárt elhatározta a Versecen megjelenő »Arbeiter Hilfe« című hetilapnak, a Zombolyán megjelenő Vorwärts-nek és a Novisadon megjelenő »Szloboda« című pártlapoknak beszüntetését. A lapok előállítására fordított összeggel a beogradi központi szocialista sajtót támogatják.

— Új rendelet a fizetések kiutalására. Beeskerekről jelentik: A beeskereki kerületi pénzügyigazgatóság november hó 1-től kezdődőleg a következő új fizetési kiutalási sorrendet lépteti életbe. Minden hó első napján a belügyminisztérium, az állami pénzügyigazgatóság, az igazságügyi, a közoktatásügyi, az agrárreform és az építésügyi minisztériumok részterületébe tartozó tisztviselőknek fizetését s a megyei költségvetés terhére folyósítandó fizetéseket utalják ki. Minden hó 2-án a pénzügyi, egészségügyi, földművelésügyi, vízügyi, kereskedelemügyi és iparügyi minisztériumok és a szociálpolitikai minisztérium hatáskörébe tartozó tisztviselők fizetését folyósítják. 3-4-5-én az állami nyugdíjasok, 6-án a megyei nyugdíjasok, 8-tól 15-ig pedig mindazoknak követeléseit elégeztik ki, akiknek bármely minisztériumtól járandóságuk van.

— Jogtudományi vizsga. Zlatan Blagoje a szubotici jogi fakultáson sikeresen letette a jogtudományi vizsgát.

— A bánáti kofák panasza. E címen megírta már a Bácsmegeyi Napló, hogy a bánáti kofák azzal a panasszal járultak a subotici vasutigazgatóság elé, hogy a vasutas feleségek ingyen szállításra jogosító igazolványukkal üzletszerűen árukat szállítanak és ezáltal a vasutnak s a hivatásos kofáknak súlyos károkat okoznak. A subotici vasutigazgatóságnál meghallgatásra talált a kofák panasza és azoktól a vasutas feleségektől, akikre rábizonyult, hogy visszaélnék kedvezményes jegyükkel, elvették igazolványaikat.

— Angol feministák a házassági eskü megváltoztatásáért. Az angol feministák már régóta követelik, hogy a nők számára az eddiginél szabadabb helyzetet teremtsenek a házasságban. Most, mint Londonból jelentik, az angol egyház nemzeti zsinatán is szóba került a feministák kívánsága. Maude Royden kisaszszony beszédet mondott a nők helyzetéről s azt hangoztatta, hogy változtatni kell a házasság egyházi szertartásán is a nők javára. A nő helyzete — mondotta — ma már nem az többé, ami akkor volt, amikor a házasság egyházi szertartását megállapították. Ma már jogokat szerzett a nő s ennek a házassági szertartásban is kifejezésre kell jutnia. Az esketéseknél azelőtt a pap által a menyasszonyhoz intézett kérdést: Akarsz-e férjednek engedelmességed és akarod-e férjedet szolgálni? így kell helyettesíteni: »Fogod-e férjedet szeretni és fogod-e őt vigasztalni? E felszólalásra a férfiszónokok ingerülten feleltek. Tiltakoztak az ellen, hogy a feminizmus eszméjét az egyházi szertartásokba is bevigyék. Az indítványokat azután elvetették.

Dr. Stanojević Lázár, az elme- és idegkórtan tanára, a beogradi tudományegyetemen fogad mindennap délután 2-4 óra közt idegbetegeket. Obilicev venac 19. szám alatt.

Amerikai hadabater, nagy raktár. Krausz Ede-nél, Novisad.

Dr. Wohl József specialista szülész- és nőorvos hazaérkezett és rendeléseit folytatja délelőtt 8-10-ig, délután 2-4-ig. Wilsonova ulica 23.

Mielőtt szükségletet trikoáruban és harisnyákban beszerzi, nézze meg Klein Jenő raktárát Novisad, Jevrejska ul. 13.

A »Terike« bemutatója Szuboticián. Csütörtökön este, november hó 25-én Földes Imre háromfelvonásos vidéki történetét, a »Terike«-t mutatja be a szubotici színészek társasága. Ez a kitűnő életkép, — komor és derűs élet-sorsok egybefonódása, bus és bájos történet — ezuttal először kerül színre Szuboticián. A címszerepet, Terike kedves, megindító figuráját Mariasevicné-Schmiermund Bözi alakítja, aki ezuttal mint naiva fog bemutatkozni ebben a finom és hálás szerepben. A darab egyik főszereplője Balázs, a csupaszióv életbölcs, a derűs plébános. Ezt a szerepet kitűnő vendég, Nyárai Rezső játssza. Nyárai Rezső vendégszereplése külön nyeresége a szubotici közönségnek; vérbeli színész, a bölcs humor szóaltatója, aki a legjobb vidéki színpadokon elért szép sikerekre tekinthet vissza. A többi szereplők: Sz. Farkas Teri, Deutsch Janka, A. Bartók Ilona, Moinár Bözsike, Andor Imre, Szabó Márton, Mészáros István, ugyancsak hálás szerepek személyesítői: Sulyok Dezső, a kedvenc komikus János szolgát játssza. Az előadást, amelyre jegyek előre is válthatók, a katonikus lezényegyet színpadán tartják meg 8 órai kezdettel.

A műértő közönség fotografusa Reményi fotóművész. Rudičeva ulica 4.

Füzközlőnőességéit hölgyek figyelmébe ajánlja Dimitrijević Juliska füzkösterme. Subotica, Skotus Viator ulica 10.

(\*) Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-ulica 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcborhámplasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményük, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szeplőkenőcsök stb. 2804

## SPORT

A M. A. C. birkózóversenye. Budapestről jelentik: A M. A. C. birkózóversenyének előmérkőzésein eddig a következő eredmények vannak: **Légsúlyban** győztek Tasnádi (Nyiregyháza) és Magyar Árpád (B. A. K.). **Pehelysúlyban**: Bók (Kaposvár), Németh (M. T. E.), Sándorfi (M. T. K.), Polgár (B. A. K.), Toldi (Nyiregyháza) győztek. **Könnyűsúlyban**: Keresztes (Husos) és Matura (Törökves) győztek. **Középsúlyban**: Szalai (M. T. E.), dr. Laczka (M. A. C.), Benő (F. T. C.) és Miskey (M. A. C.) győztek. **Nagyközsúlyban** győzött dr. Varga (M. A. C.) és Janó (M. A. C.)

Külföldi futballeredmények: Bécs. A vasárnapra kitűzött bajnoki mérkőzéseket a választások miatt szombaton tartották meg. **Rapid-Hakoah 2:2, Admira-Simmering 1:1, Vienna-Slovan 4:0, Hertha-Wacker 2:1, W. F. C.—W. A. T. 4:1.** A bajnokságokban a Vienna vezet. **Barát-ságos mérkőzések: Rudolfsburg-Floridsdorf 5:0, Amateure-Donau 10:1, Ostmark-Kriehner 0:0, W. A. C.—Schwechater Germania 0:0. Prága: Slavia—D. F. C. 2:0 (1:0). Vrsovice—Malostranzky 7:0. Meteor Weinberge—Meteor VIII. 2:2. Teplice: Sparta—Teplicer F. C. 2:2 (1:1). A Sparta igen durván játszott.**

Brünn: Makkabea—Moravská Slavia 3:2.

Hamburg: H. S. V.—Holstein Kiel 3:1.

Nürnberg: S. F. C. Nürnberg—Bayern 3:0.

Fürth: Spielvereinigung—F. V. Nürnberg 0:0.

## TŐZSDE

Noviszladi terménytőzsde, október 22. Az irányzat lanyha, forgalom csekély. 69 vagon áru kelt el. Otengeri szerémi 267.50 dinár, defekt, bácskai 170 dinár, szárított májusi 240 dinár, december—januári negyed kasszával 220 dinár, március—áprilisi (duplikát kassza) 257.50 dinár, fél kasszával 230 dinár, április—március—áprilisi (duplikát kassza) 257.50 dinár. Liszt 0-ás 550 dinár. Bab szerémi 525 dinár, bácskai 535 dinár. Zab 220 dinár. Korpa jutásukban 130 dinár. Malombükköny 157 dinár.

Beograd, okt. 22. Zárlat: Páris 487—486, Milano 369—368, London 370.50—370, Genf 14.70—14.65, Newyork 82—81.50, Berlin 0.05—0.04, Prága 243.25—242.75, Bécs 0.1155—0.11525, Bukarest 40—39.25, Szófia 79—78, Budapest 0.50—0.48, Amsterdam 32.20—31.80.

Zagreb, okt. 22. Zárlat: Newyork 82.50—82, London 372—370, Páris 485—480, Milano 372.50—369, Prága 246—243, Budapest 0.44—0.42, Genf 1486—1472.50, Bécs 0.1165—0.1150, Amsterdam 3260—3200.

Zürich, okt. 22. Zárlat: Newyork 560 (559.50), London 25.12½ (25.22), Páris 32.92½ (33.35), Milano 25.20 (25.28), Prága 16.62½ (16.64), Budapest 0.6306 (0.6306), Beograd 6.85 (6.84), Bukarest 2.60 (2.60), Szófia 5.35 (5.35), Varsó 0.006 (0.005), Bécs 0.0078 háromnegyed (0.0078½).

Budapest, október 22. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd — dinár 238—232. Berlin — Márka 00005. Bukarest 97—110. Lei 98—111. Milano 875—990. Lira 885—940. Newyork — Dollár 19.350—20.450.

Budapest. Értéktőzsde. A hétfői tőzsdén jelentős áremelkedések voltak. A spekuláció inkább a valuta-papirokat vásárolta. Az árfolyamemelkedés nyitáskor husz-huszötöt százalék volt, de ez zárlat felé tizszázalékra morzsolódott le. Tőzsdézárlat (ezer koronákban): Magyar Hitel 715, Osztrák hitel 180, Salgó 565, Rima 107, Államvasut 375, Kohó 775, Atlantika 67, Ganzdanubius 5475, Köszén 2600, Papir 57, Nasici 2250, Szlavónia 85, Földhitelbank 810, Viktória 380, Kereskedelmi Hitel 27, Pesti Magyar Keresk. Bank 1210, Beocsini 1175, Urikányi 1400, Láng 157, Lipták 37, Schlick 117, Brassói 605, Zabolai 150, Baróti 16, Cukoripar 8350, Klótild 105, Temesi szesz 105, Hungaria Műtrágya 240, Olasz Bank 45, Angol-Magyar Bank 124, Leszámitoló 94.

A »Minerva« nyomda r. t. technikai személyzete mélyen megrendülve tudatja, hogy szeretett és tisztelt gazdasági főnöke

**FRIEDMANN IGNÁC** ur

f. hó 22-én elhunyt. Elhunytával jó barátunkat és legjobb akarónkat veszítettük el Subotica, 1923. okt. 22.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

A Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalának tisztviselő-kara mély fájdalommal jelenteni szeretett kartársuknak **Friedmann Ignác** urnak elhunytát.

Emlékét el nem muló szeretettel őrizzük.

## MOZI NAPTÁR

Október 25—28-ig  
**Nis csibész** (Jacki Coogan) Mosinger-film.

Október 25—31-ig  
**Pálnka** (Zola Emil regénye) Bosna-film.

November 1—7-ig  
**Ut a boldogság felé** (Legjobb Griffith-film) Bosna-film.

November 5—7-ig  
**Panin Sergius** (Ohnet regény) Bosna-film.

November 8—11-ig  
**Ilyenek a férfiak** A szezon legnagyobb vígjátéka. (Harry Liedke) Bosna-film.

November 16—21-ig  
**Lengyelvör** (Eschstruth Nathalia regénye után, Loth Ila, Bojda Juci, Petrović Szevetisláv.) Orient-film.

November 22—25-ig  
**Nagy Péter cár** (Emil Jennings, Dagny S.) Bosna-film.

November 22-től december 5-ig  
**Cirkus Edie Polo** (Edie Polo) a szezon legnagyobb amerikai kalandorképe Amerikan-film.

## BÉLYEGGYŰJTŐK!

Gyűjteményüket csak úgy tudják teljesíteni, ha a »BANATIA« körküldeménybe belépnek. Gazdag választék külföldi bélyegeken. Választék referenciák ellenében.

**FEKETE SÁNDOR, DZOMBOLJ.**

Kérjen körküldeményre vonatkozólag propektust. 7923

Chaise-longue takaró, szőnyegek, függönyök és kézimunka ágyterítők. Krausz Ede, Novisad.

## Volt hadifoglyok!!!

Megjelent a legszebb orosz dal, amely lépten nyomon kísért benneteket nagy Oroszországban. Cím:

**BAJKÁL (Szibériai emlék)**

Vegyétek és terjesszétek!

## Moravetz kiadás

Mindenütt kapható! 7344

## Kelemes meglepetést

fog szerezni a temesvár—lipcsei Moravetz-cég az idén a zongorát vagy hegedűt játszó közönségnek. Október 15-én megjelenik az első

## Moravetz Karácsonyi Album

olyan szenzációs külső kiállításban és belső tartalommal, amelyet eddig a legnagyobb világcégek adtak vevőiknek. 80 oldalon 34 kiválóított művet tartalmaz ez a pompás album, mely a legdivatosabb táncok, népszerű dalok, legszebb magyar nóták, kedvelt operák, kiválóított két- és négykezes darabok gyűjteménye lesz és minden zongorára odakerül. Az albumba felvett művek egyenként vége 380 dinárba kerülnek. Karácsonyi albumot addig ne vegyen, míg a Moravetz-albumot nem látta! Október 15-én a Moravetz-album is minden könyvkereskedésben kapható lesz. 7434

# TÜZIFA

vagon tételekben valamint határban és aprítva, házhoz szállítva, legutányosabban beszerezhető

**Vujković J. és Társa**  
cégnél, Jukićeva ul. 41. Telefon 666

**NYILTÉR.**

A Minerva nyomda r. t. igazgatósága fájdalommal közli, hogy érdemes főtisztviselője **FRIEDMANN IGNÁC** úr 64 éves korában elköltözött az élők sorából.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

A suboticiai izr. hitközség eljárósága mély fájdalommal jelenti, hogy

**FRIEDMANN IGNÁC** ur

a hitközség képviselőtestületének érdemes tagja folyó hó 22-én hosszas szenvedés után elhunyt. A minden szép és nemes ügyért lelkesülő, önzetlen hittestvér emlékét mindenkor kegyelettel megőrizzük.

Béke poraira!

Saját maga készíthet elsőrangú tearumot és likőröket ha

„Rumatol“ vagy **Fantel & Pick** likőresszenciákat vesz.

Kapható Reitter drogériában **Subotica** Glavni trg (Főter).

Kapható nagyban és kicsinyben.

Vidéki megrendelések pontosan eszköztetnek. 7990

**Reszelővágó műhely**

Használt reszelők újravágása a legmodernebb német gépekkel

**Gjuro Hehn i Drug**

OSIJEK I. Beogradska u. 21. — Telefon 576

Elvállal újravágásra használt reszelőket és fűrészeket, melyeket a legrövidebb időn belül felelősség mellett kijavít, úgy hogy azok

az új reszelőket teljesen pótolják

Az üzem technikai vezetése 30 éves gyakorlattal rendelkező szakemberek kezében van, ami a kifogástalan kiszolgálást garantálja

Szigoruan szolid munka és szabott árak!

Arjegyzék kívánatra bérmentve 1869

**AUSTRO MOTORETTE 1 PS**

a jelenkor legjobb motorkerékpárja

nagyon kevés benzint fogyaszt és nagyon könnyű

**AUSTRO-DAIMLER és PUCH**

automobil és motorgyár r.-t.

Vezérképviselőt

OSIJEK I. ALEKSANDROVA ULICA 8. 1876

**FAGYAPOT**

Száraz, pormentes fagyapotot ajánlunk tojáskereskedőknek, kárpitosoknak s a többi fogyasztóknak a legolcsóbb árakon. Mintázott ajánlatot kérésre küld.

**SEČUJSKI i DRUG**

Novisad, Futoški put 36.

**TRIFAJLI KÖSZENET**

bármilyen mennyiségben azonnalra Subotica-ról szállít

**VUKOVIĆ i DRUG** SUBOTICA Telefon: 4-50

**TÜZIFA**

I-a bükkhasáb és tölgyvel kevert bükkhasáb tűzifát vaggontételben és méterben egolcsóbb napi árak mellett prompt szállít a **KOVINI BANK R. T.** faosztálya Kovinban, (Bánát.) 7229

**S. VUKIĆEVIĆ i DRUG**

VASKERESKEDÉS SOMBOR 7449

TELEFON 73.

MELEGEN SAJTOLT

**ANYACSAVAROK**

2 3 4 5 számban

Ajánlják dusan felszerelt vasáruraktárukat

**LEKVÁR**

hordókban és ládákbán

LISZT

elsőrendű minőségben, valamint minden más termények legolcsóbb napi árban kapható.

Drag. Lj. Jovanović

Subotica (Cara-Dušana 8.) Telefon 543. 7396

Eladó 6 hengeres egy éves

**STEYR LUXUS-AUTO**

Felvilágosítással szolgál: PANDEK F. Stari-Bečej. — Telefonszám 14. 7395

**Bácsmegyei Napló**

fiókkiadóhivatala

Veliki-Bečkeréken

a főpostával szemben

**LÉVAY NÁNDORNÉ**

üzletében van.

A fiókkiadóhivatal

felvesz hirdetéseket

előfizetéseket és minden

a lapra vonatkozó

reklamációkat.

**NYOMTATVÁNY-SZÜKSÉGLETET**

mielőtt megrendeli kérjen ajánlatot

„Tipografia“

nyomdávalatát

Novi-Vrbas (Bačka) 7267

**SZABADOS**

HENTESNÉL

ZSIRT

HUST

SZALONNÁT

olcsóbban szeresheti be

mint a piacon.

Üzlet: Városházában,

zenedével szemben (volt

hatóság! husszók.)

Tanoncok felvétetnek. 7159

**NAGY RAKTÁR**

plüssök, mokettek, butorszövetek, afrik, lószőr, rugók, ágybetétgrádlík, roletták, jutta, vászon, szögek és minden egyéb kárpitoskellékek legolcsóbb árakon.

**I. Omerzo i Drug, Zagreb**

Petrinska ul. 3., az udvarban. Tel. 21-83. 7907

**PAPRIKA**

új termésű, garantált vegytiszta szegedi, plombált árú, bármilyen mennyiségben már kapható jutányosan 7905

Fuchs i Drug importőröknél Subotica

**FAKERESKEDŐK**

VÁSÁROLJANAK faragott és fűrészelt fát: gerendát, I-a fihtadeszkát, lécet, stafilít minden méretben továbbá mindennemű keményfát

**BRAČA MILETIĆ, ZAGREB**

Ilica 199. — Fiók: CELJE. — Tojásládagyár. 7203

**BÜKKHASÁBFA**

elsőrendű, száraz, vaggontételben és kicsinyben

**APRITOTT TÜZIFA**

minden mennyiségben házhoz szállítva

legolcsóbb árban kapható 7142

**Halász és Társa Subotica**

Senčanski put 19. (Kalória fátelap.) Telefon: 5-12.

6163

**Saját készítményű kötöttárúk**

**ISKOLARUHÁK**

leányok részére.

**KÖTÖTT KOSZTÜMÖK**

a legdivatosabb kivitelben.

**Esikos divatmellény**  
200 dinárért kapható

**NŐIRUHÁK**

új modellek, rendkívül nagy választékban leszállított áron kaphatók:

**BECK JENŐ**

kötöttáru készítő Subotica, Pašičeva u. 8.

(Gőzfürdő mellett)

okt. 22-től  
hétfőtől  
okt. 24-ig  
szerdlig

# Lifka

## MISS BERYLL

dráma 5 fölvonásban,  
Főszereplő: Lya Mara.

### LEVELEZÉS

Hölgyek! 32 éves, elvált uriember megismerkedne jóra való özvegyvel vagy idősebb leánnyal. Egy gyermek nem határoz, némi hozomány megkívánatik. Csakis fényképpel és teljes címmel ellátott levelekre válaszolok. Jellegű leveleket »Vendégios« címmel a kiadóba kérek. 8034

Hozománnyal bíró szép és fess árva uri leány ismeretségi hiányában ez uton óhajt házasság céljából megismerkedni egy oly korrekt uriemberrel, akinek biztos megélhetése van. Csakis komoly urak irjanak leveleket »Finom lélek« jellegre a kiadóba. 8039

### FOGLALKOZÁS

Esernyőáthuzást, modern átalakítást és javítást legolcsóbban készít Stein i Drug, Aleksandrova utca 11. Timár fényképész mellett, Subotica. 6849

Egy szorgalmas molnársegéd állást keres. Cím: Fazekas Péter Srbobran, Bačka. 8030

Középkori kereskedő özvegye 4 éves gyermekével házvezetői állást keres. Különösen főz, szorgalmas, teljesen megbízható. Jelenleg is alkalmazásban van pusztán. Cím a kiadóban. 8001

Asztalosok figyelmébe!  
Kiváló művészek által összeállított elsőrendű

### BUTOR MINTALAPOK GYŰJTEMÉNYEI

rendkívül nagy választékban kaphatók:

**HEUMANN NÓR**  
Ipari szakkönyvkeres. Subotica

Fiatal fűszerkereskedősegéd felvétetik. Neményi i Drug cégnél. 8002

Gépezs. 20 éven át nagyobb üzletkészséggel szerzett gyakorlatlaltal, összes rendszerű gézgépekről vizsgázott, állást keres. Ajánlatokat »Géplakatos« jellegre a kiadóba kér. 7921

Középiszkolát végzett, intelligens urileány házikasszonyi állást keres. — Ajánlatokat »Házikasszony« jellegre a kiadóba kér. 8004

Irodista vagy irodistáró szerb nyelvtudással felvétetik. Füzy i Weiner Subotica, Knjaza Mihajla 1. 8008

Két óras és egy aranyműves-segéd állást keres. Cím a kiadóban. 8050

## APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Ajánlatkorok az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonta 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

### ZÁLOGINTÉZET

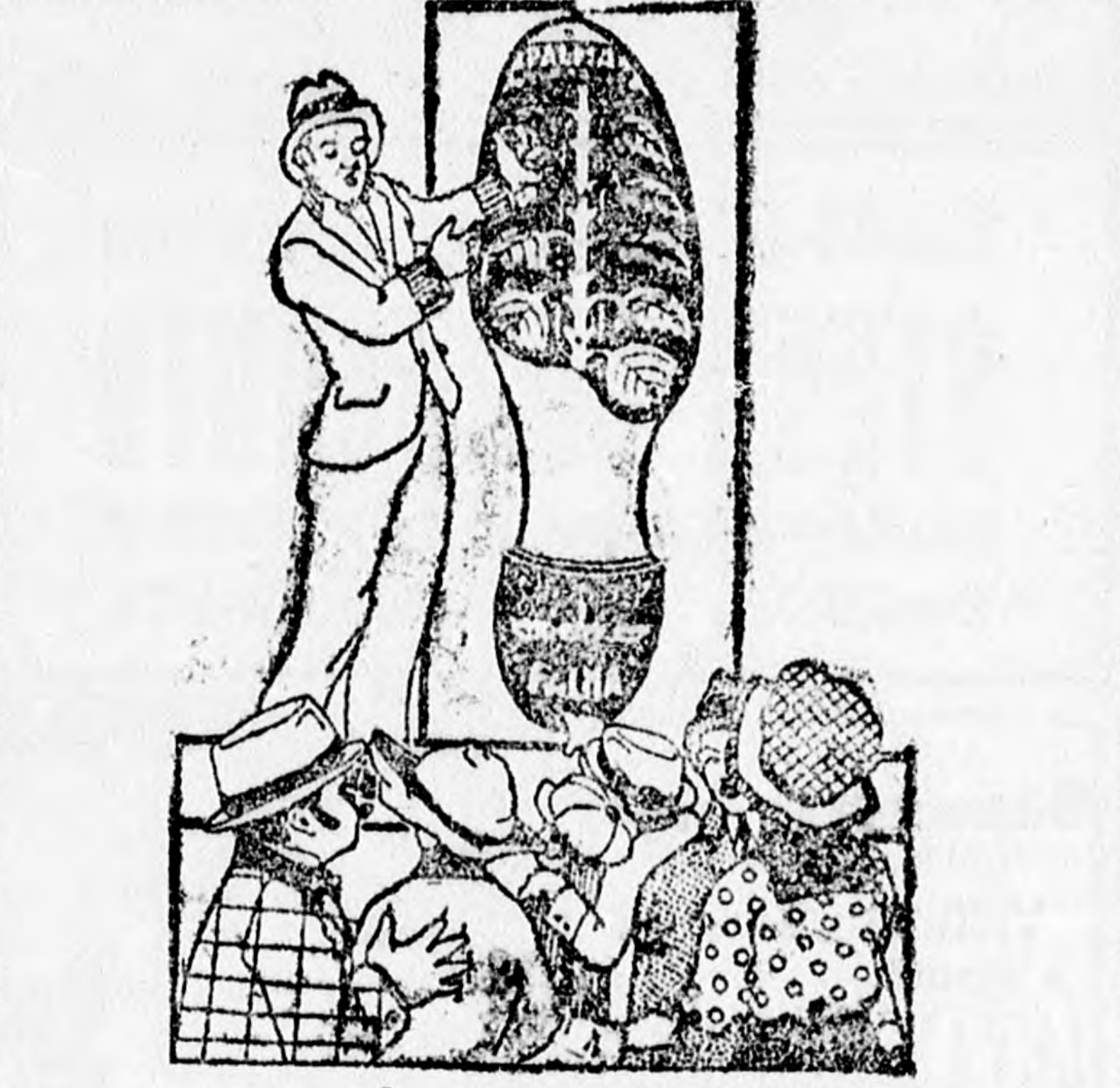
Értéktárgyakra kölcsönt ad. Egyenruhák szállítása, köpenyszövet, ékszer, női kalapok, cipők, ruhák eladó. Bogovičeva-(Kini-zi) utca 12. 686

### VÉTEL-ELADÁS

Eladó 25.000 drb kis cserépszekca cserépgyártáshoz, 38-40 cm hosszú, 18 cm széles, 2 cm vastagságú. Érdeklődők forduljanak Novákovich Nándor, Horvát-Kőcse. 7873

Szobabutor eladó. Érdeklődni lehet Wilsonova utca 22. szám alatt. 7969

Kombinált, két vagon örlőképességű, export- és vámmalom, hozzátartozó három lakással és egyéb melléképületekkel, Bánátban eladó. Felvilágosítással szolgál: Gertig József, Velika-Kikinda. 7863



### JOGÁBAN ÁLL ÖNNEK

vásárláskor jó minőségű árut követelni!

Ragazkodjon ahhoz, hogy cipésze valódi „Palma” kacsuk sarkot és kacsuk talpat verjen cipőjére!

### RÉVAI ADOLF SUBOTICA

Csirkepiac, (Kisközi) Telefon 551.

Fával égetett elsőrendű oleó építőmész, bremendi kőből égetett darabosmész, beőni portland cement, száraz vellazott faszén, vagonfételben és kicsinyben 7003

FASZÉN CSOMAGOLVA IS KAPHATÓ!

## „JOSTI”

# ÖRÖKITATÓS

Egy betét legalább 2 évig itat! — Mintát 40 dinár előzetes beküldése ellenében küld a jugoszláviai vezérképviselő:

## „VOJVODINA” SUBOTICA

WILSONOVA ULICA 10.

Sub- és proviziós képviselők Jugoszlávia minden városában kerestetnek.

# Körzö

## Gavallér apacs

dráma 5 fölvonásban,  
Főszereplő: Wallace Red.

Zongora, rövid, kereszturos, fekete, Anton Petrof, 75.000 koronáért eladó. Paje Kujundžić ulica 4, emelet 3. 8026

Eladó eredeti Hofherr-gyári magánjáró, 54 colos cséplővel és Hofherr teljes garnitúra. két Hofherr-elevátor külön is eladó. — Egy 18 HP benzín-traktor, 42 colos, Hofherr-cséplővel eladó. Csapanda József, Bács. 8014

### Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál: 9333

## KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK, a törvényszéki palota mellett. TELEFON SZÁM 329.

Egy fiatal Hofherr-cséplő, 52 colos Rabai kazánal, 8 HP, üzemi képes, új szíjazattal sürgősen eladó 45.000 dinárért. Vászits Péter Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 49. 7958

Veszek törkölyt a legmagasabb napi áron. Törkölyt kifőzésre a legolcsóbban elfogadok. Il. Skotus Viator ulica 80, Bakacsi-féle ház előtt. Szücs János. 7949

35 HP, új, Polke szivógáz-motor azonnal kapható. Mamuzsich János Subotica, Bene Sudareva ulica

NEMESÍTETT

## VETŐMAGBUZA

Székács-féle és bonnier-kisebb és nagyobb tételekben 5498

### ELADÓ

Čokai Vetőmagnemesítő R. T. Čoka, Bánát.

Új zongorák megérkeztek. Angol és bécsi szerkezetű, remek hanggal. Wirth. Arsze Produktiv, Stingi, Dör Lira, Lauberger gyártmányok kaphatók. Oleóban, mint bárhol. Részletfizetésre is. Kain hangszerész, városi székház. 7451

Ferrum-gyár tőzsomszédságában eladó egy 250□-öles háztelek. Malusev-iroda. 8043

Van több kisebb-nagyobb lakásom elcserélni. Egy szoba, konyha, butorral, beltéren, átadó. Garçon-és butorozott szobák kiadók. Horgoson villa, nagyobb szőlő és gyümölcsösökkel eladó. Tulajdonosok megbízását kérem. — Modern ebédlő, nagy szőnyeg, fehér leányszoba, gyermekjáték, butorok, ágyak, szekrények stb. eladók. Lángné, Agina uica 11. 8051

Modern ebédlő megvétele kerestetik. Ajánlatok Bóka Sándor, Smederevo, címre küldendők. 8047

Viztartály, husz hektós, csövekkel, pumpával és állvánnyal eladó. Kamarás, May-féle villa. 8044

### KÜLÖNFÉLE

Koszorukat, mindszenti ünnepekre, izlésesen kiállítva, 50 dinártól kezdve készít Balog Lina cég. — Preparált és műkoszoruk nagy választékban. 6035

Intelligens uriember lakást kaphat teljes ellátással. Cím a kiadóban. 7947

Jóforgalmu fűszerüzletet berendezéssel és lakással együtt azonnal átadom. Cím a kiadóban. 7974

Kézimunkaüzletet nyitottam és felelősen vállalom. Mindenféle díszsurt előrajzolást vállalom Cecilia Szmoijan Agina-utca 4. szám. 7730

Szenved hajhullásban? Fejkorpában? vagy fejszékességben? Tegyen kísérletet a »Nyírfahajvizel« (Birkenwasser) s ön is megelégedett lesz. Kapható Illés-gyógyszertárban, a főpostával szemben. 7141

Szódavíz a legkisebb mennyiségben gyári áron szállít házhöz bárkinek »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532. 6173

Ha van elszakadt olvasója (rózsafüzérje), vigye be Krécsi könyvkereskedésbe, ott újra átfűzik, a hiányzó szemeket is pótolják. Ha imakönyve el van pusztulva, azt is bekötik ott csinosan és olcsón.

Vidékiek ékszerjavításait és köfoglaltást megvárhatják Blahánál, Subotica, Edénypiac. Törtaranyat legmagasabb áron vásárol. 7846

Elveszett Nagykanász János névre szóló fényképes igazolvány. Megtaláló adja le a rendőrségen. 8038

Szülőbírtok, 1-3 lánccig, bérbe kerestetik 2-3 évre. Lehetőleg Radonovác vagy Palics környékén. Malusev-iroda. 8043

# Margot Likörgyár Sombor

legkiválóbb rum, konyak és likőr különlegességek egyedüli beszerzési forrása.